

АБОНАМЕНТЪ

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство 40 л.

Един брой 20 стот.

Телефон № 168.

ДОБРУДЖА

Органъ на централния добруджански народен съветъ

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по споразумение.

Адресъ:

в. „ДОБРУДЖА“ — площадъ „Черна Виемна“ № 5.

Излиза

сряда и събота.

Доплатен се съпраща.

Мюсюлманското население отъ Добруджа.

Повдига се понѣкога въпросъ за настроението на мюсюлманското население въ Добруджа и отъ ромжиска страна се поддържа като че ли, това население симпатизира на ромжнитѣ, като че ли то прѣдпочита ромжския режимъ прѣдъ тоя отъ свободна и демократична България.

Ромжиската преса, начело съ официоза „Viitorul“, помѣсти въ своитѣ колонии единъ „протестъ на мюсюлманитѣ отъ Добруджа“, и „Вииторул“ пише, че тоя актъ е отговоръ на клеветническитѣ изявления, направени отъ мюсюлманскитѣ депутати въ българското Народно Собрание. „Протестътъ“ съдържа всичкитѣ аргументи, които могат да бъдат наведени отъ ромжиска страна за да се твърди, че мюсюлманското население отъ Добруджа има ромжиски чувства. Тоя документъ е толкова неочакванъ и дръзък по своитѣ твърдения, толкова далече отстоящ отъ истината, щото ние мислимъ за умѣстно, прѣди да се занимаемъ съ по-существенитѣ отъ въпроситѣ, които той зачква, да го възпроизведемъ изцѣло. Изготвено е само единнадесетъ, подписа, които авторитѣ на тоя документъ сж поръчали да се сложатъ подъ него, тъй като документътъ е дѣло на други хора и подписавшитѣ сж само сплашени или подведени орждия.

Ето текста така, както го намираме въ официозния „Вииторул“:

„Централниятъ Комитетъ на мюсюлманскитѣ общини отъ окръга Калиакра (Добричко) прави слѣдното изявление:

Що се отнася до изявленията на нѣкакви си претендируеми мюсюлмански депутати отъ българското Народно Собрание, споредъ които, мюсюлманскитѣ елементи отъ Добруджа не били искали да останатъ подъ ромжиско управление по причина, че били подложени на всевъзможни потисничества, и че били ималъ горещото желание да се присъединятъ къмъ България, долуподписанитѣ, отъ името на цѣлото мюсюлманско население на окръга Калиакра, „Калиакренски санджакъ“, чиито законни прѣдставители сме, протестираме съ всичката си сила противъ тѣзи неоснователни, безразсѣдни и заинтересувани твърдения на едни хора, които нѣматъ право да говорятъ нито като добруджанци, понеже не сж отъ тая областъ, нито отъ името на мюсюлманитѣ отъ Добруджа, понеже тия нѣматъ пълномощия въ българскитѣ парламентъ.

Истински бащинската отзивчивостъ, която Ромжия винаги е имала по отношение на мюсюлманското население, давъ ни правото да заявимъ, че било едно щастие за мюсюлманството, ако всичкитѣ наши едновѣрци отъ Балканския полуостровъ биха се намирили подъ една толкова благовопителна властъ като ромжиската. Ро-

мжия построилъ монументалната джамия отъ Кюстенджа, основа и поддържа мюсюлманското теологическо училище отъ Меджидия, винаги е давала парична поддръжка на училищата и джамитѣ, като ни отваряше широко и вратитѣ на ромжискитѣ училища, въ които мюсюлманскитѣ дѣца учатъ като стипендианти; почитала е честта, имота и живота на личността и е намѣнила енергиитѣ си просвѣтяването и економическото напредване на мюсюлманитѣ. България, въ замѣна, въ 30 години унищожи у насъ цѣли мюсюлмански села за да засели своитѣ сънародници, ограби имуществата на частнитѣ лица, като остави населението въ най-черна бѣднота или като го застави да емигрира, присвои си имуществата на мюсюлманскитѣ религиозни културни учрѣждения, опожари джамии за да имъ ваеме земитѣ, постави всѣкакви прѣчки на народното просвѣщение, като ни остави въ най-голямъ мракъ, даже и земитѣ отъ Ромжия на нашитѣ училища и джамии ни се отнеха прѣзъ врѣме на ефемерната и оставила тѣжни спомѣни българска окупация. Само едно насилнено съгласие би ни довело подъ българско управление, но въ тоя случай ще се боримъ за да се видимъ въ топлинѣ обятия на ромжиската цивилизация, искрената покровителка на мюсюлманитѣ.

Далечъ е отъ насъ намѣрението да полемизираме съ „законнитѣ прѣдставители“ на цѣлото мюсюлманско население отъ Добричко — това население никога не е давало нѣкому пълномощието отъ негово име да прави подобни фантастични изявления, и затуй на това население и на неговитѣ „законни прѣдставители“ ние нѣмащо да възражаваме. Нѣма и на правнитѣ фрази отъ тоя актъ да противопоставяме други голи фрази, и ние ще потърсимъ личнитѣ мотиви на заинтересованостъ или страхъ отъ тормозения, които сж повлияли за подписването на тоя актъ отъ единнадесетъ лица, при все, че всрѣдъ едно население отъ стотина хиляди души винаги ще се намѣрятъ единнадесетъ и повече слаби или заблудени или пролажни хора. Нали днесъ прѣдъ ромжискитѣ военни и граждански сѣдилища сж обвинени стотици и хиляди ромжи за съдѣствие, указано на неприятеля или за разбирателство съ него прѣзъ врѣме на окупацията отъ централнитѣ сили?

Ние ще се ограничимъ да противопоставимъ на „неоснователнитѣ, безразсѣднитѣ и незаинтересованитѣ твърдения на едни хора, които нѣматъ право да говорятъ“... за работи, които не познаватъ — да имъ противопоставимъ истинската картина на отношенията на ромжиската властъ спрѣмо мюсюлманското население въ сѣверна и южна Добруджа. И тогава — слѣдъ едно изложение, обосновано

не съ фрази, а съ официални цифри и цитати — ще се види, че не България, а тъкмо Ромжия е страната, която унищожи цѣли села, за да засели своитѣ сънародници, ограби имуществата на частнитѣ лица, като остави населението въ най-черна мизерия, или като го застави да емигрира, присвои си имуществата на мюсюлманскитѣ вакуфи и пр. и пр.

Относително просвѣтителното дѣло на ромжиската държава между мюсюлманитѣ въ Добруджа — то е една голѣма изненада да узнаемъ, че най-назадъ останалата въ просвѣтно отношение страна въ юго-източна Европа, страната, въ която има 70% неграмотни, страната, въ която нѣма село безъ жандарми, но има села безъ ученици, страната на мрака и нещѣстие всрѣдъ народа — тая страна да получава хвалби за своята просвѣтителна дѣйностъ. Лошо мнѣние бихме имали за културния уровень на лицата, които сж подписали приведения „протестъ“, ако да не знаехме, че тоя актъ изхожда отъ ромжиски източникъ и че той е дѣло на ромжиската пропаганда, водена отъ самата администрация и полиция. Това не сж хвалби, а сж самохвалства.

Слѣдъ като очертаемъ режима на мюсюлманското население въ Добруджа подъ ромжиско владичество, съ това ще сме отговорили и на въпроса, какви чувства хранятъ добруджанскитѣ мюсюлмани спрѣмо Ромжия и какво тѣ желаятъ за своята бъдеща сѣдба. Фактитѣ ще покажатъ, че желанията и чувствата на това население сж еднакви съ българското население отъ Добруджа, съ което еднакво то понася, съ надежда за по добри дни, тежкото брѣме на шовинистичния и алченъ ромжиски режимъ.

Д-ръ И. П.

Положението въ Ромжия.

Ромжиската отбрана противъ болшевикитѣ ненадеждна.

Букурешкиятъ кореспондентъ на в. „Танъ“ съобщава слѣдното за положението въ Ромжия: Последнитѣ свѣдѣния, получени въ Букурещъ, не оставятъ съмнѣние за успѣхитѣ на болшевикитѣ въ Украйна. Ако не настѣпятъ неспрѣдвидени събития, болшевикската армия ще стигне до Днестръ въ най-скоро врѣме.

Ромжиската армия чака болшевикитѣ. За нещастие, невѣроятната неспрѣдвидливостъ на съюзницитѣ е причина, че ромжиската армия не може да противопостави сериозна съпротива на болшевикската армия, понеже ромжнитѣ не сж добръ екипирани и хранени. Това е най-интересната глава отъ политиката на съюзницитѣ спрѣмо Ромжия.

Какво е сега положението на ромжиската армия?

На книга тя брои петнадесетъ дивизии съ усилені ефективи. Не липсва нито кадѣръ, нито войници, нито даже орждия и муници. При все това, всѣка дивизия брои срѣднѣ отъ 6,000 до 7,000 души. Отъ друга страна, само половината отъ тия дивизии сж на фронта. Въ Трансилвания и Буковина има четири пѣхотни полка и единъ ка-

валерийски. Въ Бесарабия има само три пѣхотни дивизии. Останалото е въ вжтрѣшността на кралството.

Защо? Отговорътъ е много простъ. За сега ромжиската армия прилича на нѣкои армии на френската революция — тя нѣма нито дрехи, нито съоръжения. Конетѣ бѣха откарани отъ германцитѣ; отъ полската армия може да се употреби само една третя частъ. По липса на продоволствени материали, голѣма частъ отъ войскитѣ сж уволнени и изпратени врѣменно по домоветѣ си.

Но съюзницитѣ продължаватъ да не вършатъ нищо. За да се отбранява линията на Днестръ, която става послѣдната прѣграда на Западъ, съюзницитѣ тѣрпятъ на тоя фронтъ да се държатъ само три ромжиски дивизии, които не могатъ, поради липса на коне, да употребятъ и третата частъ отъ своята артилерия; тия дивизии трѣбва да охраняватъ единъ широкъ фронтъ. Кога ще се разбере, че щомъ като материалната и морална прѣграда на Ромжия бѣде форсирана, нищо нѣма да попрѣчи на болшевикската вѣлна да се търкуле прѣзъ славянскитѣ народи до западнитѣ прѣдѣли на Европа?

Унгария и Ромжия.

В. „Матенъ“ публикува апела на маджарскитѣ социалисти. Въ апела, между другото, се казва: Революционниятъ държавенъ съветъ ще приложи веднага принципитѣ на социализма и комунизма. Съветътъ ще организира мощната пролетарска армия, която ще наложи диктатурата на работническата и селска класа противъ капиталиститѣ и землевладѣлицитѣ въ Унгария, Ромжия и Чехия.

Прокламацията на унгарското правителство поканва селянитѣ и работницитѣ въ Чехия, Ромжия, Сърбия и Хърватско да сключатъ съюзъ противъ чоконитѣ, землевладѣлицитѣ и династията.

Ромжия въ клещитѣ на болшевиизма.

Изявления на Братияну.

„Екселсноръ“ прѣдава единъ разговоръ съ Братияну. Говорейки върху събитията въ Унгария, първиятъ ромжиски министъръ заявилъ, че маджарскитѣ болшевики ще бѣдатъ атакувани на първо мѣсто отъ Ромжия, а сжмо и отъ другитѣ балкански страни.

Това изявление на Братияну иде въ разрѣзъ на съобщенията на букурешкия кореспондентъ на „Танъ“. Последниятъ, като изтъква, че болшевикитѣ сж на прага на Ромжия и че на ромжиската армия се възлагатъ единичнитѣ надежди за спиране на болшевиизма, заявява, че ромжиската армия годна за воюване сега едва брои нѣколко десетки хиляди души. Макаръ и да има 15 дивизии, всѣка ромжиска дивизия брои сега 6—7,000 души. Останалитѣ хора нѣматъ нито обѣкло, нито екипажъ. Кореспондентътъ на „Танъ“ отъ Букурещъ, като изтъква това, изказва съмнѣние, че ако съгласието не помогне веднага на Ромжия, послѣдната, притисната отъ двѣ страни, отъ революционни армии ще може да се задържи, а камо ли да прѣдприеме агресивно държане спрѣмо Унгария.

Романските жестокости въ Добруджа.

Перец Данайлов, 32-годишен, от гр. Тулча. Положението, въ което пристигнал въ България, се вижда от слъдното:

Медицинско свидетелство № 469.

Подписания Докторъ Ст. Титевъ, управителъ лѣкаръ на Маринската държавна болница, удостоверявамъ, че днесъ прѣгледахъ бѣжанеца Перецъ Данайловъ, 32-годишенъ отъ гр. Тулча и констатирахъ слѣдното:

Той разправя, че билъ изтезанъ, битъ и затварянъ въ затворъ отъ ромжните. Двама му крака били поставяни по отдѣлно въ специално изкопани дупки, въ голѣми дървени пѣнове, гдѣто съ специални желѣзни скоби краката били затваряни вжтрѣ да не може да ги изтегли. Тѣй той билъ принуденъ да стои правъ съ слабо разкрячени крака безъ да е ималъ столъ да седне и безъ да му позволявали тѣзи апарати да сѣда, понеже му стискали краката надъ глезенитѣ. Слѣдствие това изтезание краката му надъ глезенитѣ сж охлузени и оранени.

Срѣдно тѣлосложение, нормални гръдни и коремни органи. Около 5 см. надъ глезенитѣ, на лѣвния кракъ по прѣд-

ната страна на прѣсето (крурисъ) се виждатъ 3 корички съ блѣдо-кафявъ цвѣтъ отъ засъхнала рана, съ 1 см. въ диаметъръ и съ слабо овална форма, разположени по една напрѣчна линия на около 1 см. една до друга. Надѣсния кракъ на сжщото, съответно мѣсто се виждатъ два рѣбеца (сикатриксъ) на голѣмина около 1 см. въ диаметъръ, съ овална форма, разположени по прѣдната страна на прѣсето по прѣдния и вжтрѣшенъ рѣбъ на голѣмата свирка (осисъ тибнакъ). Никаква деформация на скелета, никакви други сикатризи въобще по долнитѣ краища.

Заклучение:

Описанитѣ корички и рѣбци сж слѣди отъ зарастнали повърхностни рани. Прѣдъ видъ тѣхното симетрично разположение, по двата долни краищника, изглежда, че тѣ сж послѣдвали опъ външно насилие, травматизмъ въ сжщитѣ мѣста, каквито му сж направили описанитѣ апарати за изтезаване. Тѣзи рани датиратъ повече отъ 3—4 недѣли.

гр. Варна, 26 мартъ 1919 г.

Управ.-Лѣкаръ: (под.) Д-ръ Ст. Титевъ.

Разказътъ на Перецъ Данайловъ.

Перецъ Данайловъ е 32-годишенъ, по народностъ евреинъ, търговецъ (крѣчмаръ) отъ гр. Тулча, пристигналъ въ Варна на 21 мартъ т. г. и разказва слѣдното:

На шестия денъ слѣдъ заминаванетоъ на българскитѣ власти, по 9 часа сутринта се приближи до мене ромжнскій подпоручикъ Клару, началникъ на пожарната команда (командантъ де помпиери). Азъ стояхъ прѣдъ крѣчмата си, която е на улица „Бабадагъ“ № 21. Подпоручикътъ ми каза да отида съ него въ полицията. Оставамъ дюкяна си и веднага трѣгнахъ съ него. Не се миѣна много откакъ бѣхме трѣгнали и той почна най-цинично да ме псува: „фугусъ круча мжити де жиданъ“, и др. и ми удари 2 шамара, които дълго ще помня. Избѣгахъ отъ него и рѣшихъ още веднага да напусна града. Вечерта стигнахъ въ Бабадагъ, дѣто прѣспяхъ. На втория денъ продължихъ пътя си, миѣнахъ прѣзъ Хамаджии, Сарж-юртъ и тѣкмо наближихъ Тарж-верди, срѣснахъ ме трима ромжнски жандарми, придружавани отъ ромжнския таенъ агентъ Кочю Белури. Тѣ търсѣха Иванъ Богдановъ и Атанасъ Смоковъ, и двамата тулчанинѣ. Вързани ми бѣха рѣцѣтъ и заедно съ тѣхъ въ каруцата отидохъ въ Сарж-юртъ, отъ дѣто до 4 часа слѣдъ пладне стигнахме въ Тулча. Закаранъ бѣхъ въ полицията, дѣто бѣхъ съсипанъ отъ бой. Битъ бѣхъ съ каучукъ отъ колело на файтонъ. Шомъ се уморѣше единъ да удри, другъ почваше — изредиха се всички. Тоя бой никогда нѣма да забравя. Отначало ницѣхъ, но послѣ вече нищо не усѣтахъ. Слѣдъ побоя стояхъ нѣщо около единъ часъ прострѣнъ на цимента. Тогава дойде единъ и по тѣлото ме намаза съ нѣкаква течностъ, отъ която ми поолекна. По 3 часа сутринта бѣхъ закаранъ въ Исмаилъ и затворенъ въ полковния затворъ на 33 полкъ. Тамъ бѣхъ подложенъ на ново и много жестоко мжчение: *Краката ми бѣха поставени въ едни скоби. Тѣ сж дървени, отъ джбъ, дълги около 70 см. и най-много широки 60 см., дебели 40 см. Въ дѣветъ части на оковитѣ има по една дупка, разстоянието между тѣхъ е 30 см. Въ тѣзи дупки се пхвпатъ краката на наказаниа, а отгоръ се покриватъ съ капаци желѣзни, които се заключаватъ съ куфари. Дупкитѣ сж дълбоки около 25 см. Когато сж заключени краката ти въ тѣзи окови, по никой начинъ не можешъ да седнешъ, защото желѣзнитѣ капаци тогава се впиватъ въ месото.* Можешъ да си поотпочинешъ до нѣкѣдъ, ако стола е по-високъ. Въ прѣдната страна на всѣка частъ на оковитѣ има синджиръ, който свързва съ халка, затваряща се сжщо съ куфаръ. Въ халкитѣ се заключаватъ нозѣтъ на наказаниа. Синджиритѣ сж дълги около 50 см. м. Двѣтъ части на оковитѣ сж една до друга. Въ затвора на 33 полкъ имаше два чифта такива окови. (Б. Р. Рисунката на тѣзи „окови“ ние ще дадемъ допълнително).

Съ крака пхнати въ тѣзи окови и разкрячени на 30 с. м. стояхъ 10 дена. Това бѣ грозно измъчване — да сѣдна, не можехъ, защото, както казахъ, же-

лѣзнитѣ капаци не ми позволяваха. Само подпрѣнъ на столъ можехъ да си поотпочина, затова бѣхъ принуденъ всѣки денъ да давамъ на старшия на поста по 3 — 4 лева, за да ми дава столъ да сѣда. Тѣя сержанти се мѣняваха всѣки денъ, та имената имъ не мога да зная. Зная само, че единъ отъ тѣхъ се казваше Василе Йонеску, наборъ 1913 год. Той се каза, че е отъ Букурешъ. Вънкашността му е слѣдната: лице пълно, русъ, очи сини, мустаци стригани, брада бръсната, ръстъ срѣденъ, по чинъ сержантъ. Другъ единъ сержантъ се казваше Иванъ, българинъ добруджанецъ. Тукъ въ затвора бѣхъ разпитванъ отъ единъ офицеръ де сержичъ за военното ми положение.

На четвъртия денъ слѣдъ арестуванетоъ ми въ Исмаилъ, помолихъ да извикатъ плутонеръ-мажоръ Някшу отъ депозитъ де мобилизаре. Той доле и съ него отидохъ въ депозита де мобилизаре, гдѣто видѣ какно е военното ми положение. Каза ми да се не боя, защото то било добро: билъ съмъ въ категорията на раненитѣ. И дѣйствиелно, азъ бѣхъ раненъ въ лѣвата рѣка. Най-напрѣдъ на лѣчение бѣхъ въ болницата въ Бузжу. Когато постѣпихъ на лѣчение въ тулчанската болница, съ мене заедно постѣпиха още: капитанъ Вишенеску, отъ батальонулъ 10 Вънѣто-ри, отъ Тулча, липованина Хомка Ивановъ, отъ 33 полкъ, 14 рота, раненъ въ крака и Морниъ Холингринбергъ пакъ отъ 33 полкъ, 14 рота. Слѣдъ 3 дни въ Тулча влѣзоха българскитѣ войски и азъ останахъ тамъ.

Когато се видѣхъ съ Някшу, той ми прѣдложи да му дамъ 200 лева, за да бѣда освободенъ отъ оковитѣ. Азъ, обаче, не се съгласихъ да дамъ. Слѣдъ като изминаха десетѣтъ дена, азъ бѣхъ освободенъ отъ грамаднитѣ неподвижни обуша и тогава краката ми бѣха заключени въ халкитѣ, съ които свършватъ синджиритѣ (тѣ сж дълги около 50 с. м.), които се държатъ о прѣднитѣ части на оковитѣ. Така стояхъ 2 дена. Два дена слѣдъ освобождението ми отъ оковитѣ дойде при мене войникътъ Шпиглеръ, тулчанецъ, служи при плутонера Някшу и ми каза, че ако дамъ 1000 лева, ще се отърва и ще получа увольнителенъ билетъ. Работата бѣ извърѣтна и бѣхъ поставенъ въ категорията на провинилитѣ се, като войници. Азъ му отговорихъ, че ще дамъ тая сума или ще я вложя въ който търговецъ ми той посочи, ако ми се даде на рѣката дѣйствиеленъ увольнителенъ билетъ.

Да си доставишъ чрѣзъ пари увольнителенъ билетъ е нѣщо обикновено въ ромжнската армия. Ромжнскитѣ военнослужащи нищо ги не смущава да ти поискатъ известна сума. Мнозина срѣщу пари получиха увольнителни билети, а послѣ пакъ бѣха арестувани и малтретирани.

Слѣдъ като бѣхъ освободенъ отъ оковитѣ въ затвора бѣ доведенъ евреина Шрулъ (Исидоръ) Московичъ, около 32-годишенъ, търговецъ, тулчанецъ. Той ми каза, че когато билъ въ Тулча, единъ денъ дошълъ при него плутонiera Милцанитъ, шивачъ въ 33 (Слѣдва на 3 страници)

Мемоаръ отъ Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ.

(Продължение отъ брой 223).

5. Натопарва Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ да изработи въ духа на тая резолюция обстоенъ мемоаръ и да го поднесе чрѣзъ особена делегация на правителствата на неутралнитѣ и воюващитѣ държави.¹⁾

Слѣдъ събора положението въ Добруджа още повече се влоши. По нареждане отъ Букурешъ и Берлинъ, германскитѣ военно-административни власти се опитаха да разстроятъ общата солидарностъ между различнитѣ народности въ Добруджа, да създадатъ раздори и несъгласия между тѣхъ и да измѣнятъ и да потѣпчатъ волята имъ, изразена въ рѣшенята на Събора. Тѣ засилиха прѣслѣдванята си срѣщу организираното добруджанско население, насърчиха и подпомогнаха ромжнскитѣ агитации и създадоха турска пропаганда,

водена явно подъ тѣхно покровителство отъ турски офицери между татарското и турско население. Външнитѣ внушения и агитации не постигнаха цѣльта си. Въпрѣки тѣхъ, населението си остана все тѣй сплотено и солидарно въ своитѣ политически стремени, както бѣ и прѣзъ врѣме на Събора. Убѣдено въ правотата на своята кауза и увѣрено, че бѣдешата сѣдба на народитѣ ще бѣде опрѣдѣлена въз основа на принципа за свободното самоопрѣдѣление, то се надѣваше, че волята му не ще бѣде прѣнебрѣгната, когато се опрѣдѣля неговата политическа принадлежностъ.

Букурешката конференция отъ априлъ — май 1918 год. му показа недвусмислено, че то се е лгало въ своитѣ надѣжди. Германскитѣ империализми въ тая конференция се демаскира напълно и неговитѣ домогвания на изтокъ станаха очевидни дори и за слѣпнитѣ. При разрѣшаването на спорнитѣ териториални въпроси той постави като рѣководно начало своитѣ интереси смѣтки, а не правата на народитѣ. Той поиска да направи Добруджа прѣдметъ на раз-

мѣна, откупъ и търговско-политически спогодби, какъто бѣ и направилъ руския империализмъ прѣзъ 1878 година. Германия се опита да създаде отъ Добруджа своя колония подъ ромжнско знаме и да затвърди своето владичество върху Черно море и Проливитѣ. Тя създаде кондоминиума въ сѣверна Добруджа, който не бѣ нищо друго, освѣтъ единъ етапъ за връщането на ромжнското владичество тамъ и за засилването на германското влияние въ черноморскитѣ земи. Домогванията на германската дипломация въ Букурешката конференция възбудиха общото негодувание, както на добруджанското население, тѣй и на цѣлия български народъ.

Централниятъ Добруджански Народенъ Съвѣтъ, по силата на пълномощията, дадени му отъ първия Добруджански Народенъ Съборъ, протестира енергично противъ Букурешкия договоръ и германскитѣ намѣрения съ една декларация, публикувана на 4 юни 1918 год.²⁾ Сжщеврѣменно бѣ свиканъ вторъ До-

бруджански Народенъ Съборъ, който, слѣдъ тримѣсечни прѣчки отъ страна на германскитѣ и български власти, можа да се събере едва на 22 и 23 септември 1918 г. въ Бабадагъ. Въ Събора засѣдаваха прѣдставители на всички народности въ Добруджа, избрани съ равно и общо гласоподаване отъ населението.³⁾ Слѣдъ двудневни дебати, въ които още веднажъ тържествено и категорично се подчерта пълната солидарностъ на всички национални групи въ Добруджа, Съборътъ взе слѣдната резолюция:

1. Протестира противъ подѣлбата на Добруджа и противъ политическитѣ и стопанскитѣ спекулации съ бѣдешата политическа сѣдба на добруджанското население.

2. Отхвърля постановленията на чл. 10 отъ Букурешкия договоръ, съ който се установява кондоминиума въ сѣверна Добруджа, и заявява, че тѣ сж безъ правна сила и задължителностъ за добруджанското население.

¹⁾ Вж. приложение 3.

²⁾ Вж. приложение 4.

³⁾ Вж. приложение 6.

полкъ, и му казал, че ако даде 2000 лева, ще получи уволнителен билет. Той, обаче, се съгласил да даде само 400 лв. Милшантъ си заминава. Московичъ получилъ срѣщу 400 лв. уволнителен билетъ. Слѣдъ това, до колкото помня, на 23. XII м. г. ст. дошелъ при него ромжиския таенъ агентъ Кочо Белури и му казалъ, че шефътъ на сигуранцата Морозовъ, заедно съ чиновниците си, за Коледа щѣл да даде банкетъ а той, Московичъ, да купял 200 сладки и 15 кгр. вино за цѣлѣта. На това той не се съгласилъ. Не се минало много, той бива арестуванъ и докаранъ въ Исманил при мене. На четвъртия денъ слѣдъ Коледа (28. XII ст. стилъ) той бѣ наказанъ да стои 24 часа до пояса въ единъ грапъ съ вода. Когато се върна, дрехитъ му бѣха замръзнали и съ тухли го съблѣхъ.

Въ Исманил стояхъ 26 дена, щѣхъ да бѣда изпратенъ да ме сяди Куртя Марцияла. Единъ денъ прѣди да ме изпратятъ, при мене дойде подпоручикъ Цуцуну, комуто азъ съмъ правилъ много добрини и ми каза, че ще бѣда изпратенъ въ Кишиневъ, да бѣда сяденъ отъ Куртя Марцияла и, ако мога, да избѣгамъ. Това ми бѣ невъзможно. Въ затвора на кишиневската Курте Марцияла стояхъ 34 дена. Благодарение на паритъ, живѣхъ добръ. Но разбира се положението ми като затворникъ бѣ много окаяно. Българитъ, евреитъ, нѣмцитъ и турцитъ бѣха много безчовѣчно третирани. И за да бѣдемъ малтретирани не бѣха причина долнитъ чиновъ, колкото по-големитъ началници, Никога нѣма да забравя картината, която ставаше, когато въ затвора влизаше по ревизия сѣдебния слѣдователъ (жудекаторъ де инструкция) отъ кабинета № 5, по чинъ капитанъ, който съ влизането си почваше да вика: „Чине е булгаръ, сж риланче унъ деджѣтъ, чине е жиданъ — доу, чине е нямцъ — трей“ (който е българинъ, да вдигне единъ прѣстъ, който е евреинъ — два, който е нѣмецъ — три), и почваше най мръсно и цинично да ни псува. Тая команда ние бѣхме заставени да я изпълнимъ. Колкото пъкъ за турцитъ, той не искаше да вдига нищо, защото тѣ се познаваха по фесовѣтъ си. Благодарение на сержанта Георги (пълното му име не зная), отъ с. Бангъ-Кьой, азъ избѣгахъ. За услугата му азъ не можахъ да не му платя, дадохъ му 100 лв. Отъ Кишиневъ полелека силитъ ми не позволяваха да вървя бързо азъ най-послѣ стигнахъ тукъ, безъ да се отбия дома да си взема пари и дрехи, защото ме бѣше страхъ.

Какъ ромжиската власт охранява реда въ Добруджа.

Ромжнитъ прѣдизвикватъ смутове. (Кореспонденция).

Телеграфира въ Варна: Отъ Силистренско съобщаватъ, че на 2 априлъ, 10 часа прѣзъ ношъта, около селата: Алфатаръ, Кайнарджика, Бабукъ и Саръиларъ самитъ ромжиски жандарми развили усилен пушечна стрѣлба и на слѣдния денъ, подъ прѣдлогъ, че сж

стрѣляли селянитъ, започватъ обиски изъ посоченитъ села да търсятъ оружие. На 5 априлъ усиленъ ромжиски жандармерийски патрулъ напада кѣщата на Колю Продановъ отъ с. Саръиларъ, Тутраканско, да търси оружие, наинсатъ тежкѣ побой на жена му Бона Колева, която до днесъ е съ наранено лице и му задигатъ 700 лв. Сжщиятъ денъ двама ромжиски жандарми влизатъ въ черквата на сѣщото село и стрѣлятъ върху иконостаса въ иконата на Св. Кирилъ и Методий, а други стрѣлятъ отъ камбанарията върху покривитъ на сѣсѣднитъ кѣщи. На 4 априлъ въ сѣщото село ромжиски жандарми арестуватъ стареца Проданъ Аврамовъ заедно съ двамата му сина, малтретиратъ ги и ги освобождаватъ слѣдъ като ги изнудили съ 2000 лв. Сжщия денъ въ сѣщото село арестуватъ Иванъ И. Узунъ 65 год., Колю И. Узунъ 23 г., Тодоръ Сапуновъ 20 г., Цанко Николовъ 17 год., Риди Христо 28 год., Иосифъ Наневъ 27 год. и Ганчо Георгиевъ 16 год., малтретиратъ ги съ бодливъ тель, откарватъ ги въ Каларашъ.

На 8 априлъ трима ромжиски жандарми арестуватъ Иванъ Кацаровъ отъ с. Антимово на пъкъ за България, взематъ му всичкия багажъ заедно съ каруцата и стрѣлятъ по него подъ прѣдлогъ, че бѣгалъ. Близки на ромжиски видни турци отъ Тутраканско съобщаватъ, че ромжиски разпространявали унижено сѣлуха, че българитъ сж въоружени до зѣби и че тѣ, формираны въ чети, сж ония, които стрѣлятъ ношпо врѣме и, за да запазятъ реда, на 6 априлъ прѣкарватъ 2 роты войска въ Тутраканъ. Английскитъ комендантъ, обаче, схваналъ ромжиската маневра и на 7 априлъ сутринта изпѣжда обратнотъ ротитъ. Духътъ на населението е силно възбуденъ отъ безконечнитъ золуми.

Отъ Балчишко съобщаватъ, че веднага съ вдигането на английскитъ войски отъ нѣкои села ромжиски жандарми започнали да буйстватъ. На 11 априлъ жандармътъ шефъ на селото Дуранъ-кулакъ Василиу повиква Атанасъ Георгиевъ у дома си, връзва го, арестува брата му Тодоръ Георгиевъ, съсила ги отъ бой и вързани ги откарва къмъ Кюстенджа; жената на втория е болна на смъртно легло съ шестмесечно лѣтенце. И двамата сж отъ селото Караманкьой, дошли на работа тамъ. На 12 априлъ, 3 часа слѣдъ обѣдъ сжщиятъ шефъ арестува въ селото Калъчкин Атанасъ Инановъ отъ Канлъбуджакъ, малтретира го и вързанъ го откарва неизвестно гдѣ. Сжщия денъ потърсва да арестува въ сѣщото село Христо Малкъ Демировъ, обаче, не го намира и казва на майка му, шомъ се завърне, да му каже да се махне въ България, защото, ако го залови, живъ нѣма да го остави.

За 15 априлъ се вика въ добришкото окръженъ сѣдъ 15 души отъ селото Дуранъ-кулакъ, обвинени, че сж подстрѣжавали населението противъ ромжиски, нѣщо, което не е вѣрно. Между тѣхъ сж Желю Димовъ, Илия Николовъ, Тодоръ Янлъзовъ, Жечо Янлъзовъ, Атанасъ Георгиевъ, Стефанъ Димитровъ и др.; за сжщата дата се вика въ селото Екрене за сжщата

цѣль Киро Петковъ, Иванъ Добревъ, Еню Недѣлчевъ, Никола Петковъ и Атанасъ Константиновъ. Всички викани сж въ недоумение какво да сторятъ, като знаятъ какво ги очаква въ добришката сигуранция и отъ справедливостта на ромжиски сѣдилища, и се укриватъ. Населението е сериозно загрижено отъ зачестилитъ напослѣдъкъ безчинства на ромжиската администрация. Новопристигналитъ италиански войски по всичко изглежда да се вслушватъ въ стѣненията на измъченото население, тѣй като на много мѣста сж взети мѣрки отъ тѣхна страна противъ своелюбията на ромжиската администрация.

Животътъ въ Добруджа.

Анадолкьой, Кюстенджанско. На 21 срѣщу 22 февруари, една шайка отъ 6 души е нападнала дома на Ст. Гараганчевъ, които вързали домашнитъ му, нахвърляли ги върху единъ креватъ и, за да не викатъ, завилъ ги отгоръ съ дрехи. Разбойникитъ прѣтърсили кѣщата и намѣрили 20,000 лева. Като не се задоволили съ това, тѣ извеждатъ Стояна на вѣтъ и почнали да го изтезаватъ, да имъ каже дѣ му сж другитъ пари. За да спаси живота си, той имъ далъ и останалитъ си пари — 10,000 лв.

За всичко това е съобщено на полицията, която заловила крадцитъ, но пострадалитъ и до днесъ не сж викани за разсѣждане. Забѣлжително е, че прѣди да бѣде ограбенъ, на Стоянъ Гараганчевъ е било съобщено отъ кмета на селото, Михайлеску и селския околийски началникъ Crisenghi, който живѣе въ Анадолкьой, да се махне, защото за него животъ нѣма да има.

Кюстенджа. Арестуваниятъ български свещеникъ Петъръ Икономовъ е билъ третиранъ много злѣ въ Галацъ. Легло не му давали и той билъ принуденъ да спи на циментовъ подъ. Споредъ неговѣрени още свѣдѣния, той билъ осъденъ на 3 мѣсеца затворъ.

Баракларъ, Добришко. На 4 мартъ е арестуванъ Ибримъ Мустафовъ, 30-годишенъ, отъ горския стражаръ Calin Costea и четирма ромжиски жандарми. Арестуването е станало подъ прѣдлогъ, че той билъ убилъ сина на Calin и му ограбилъ овцетъ. Закаранъ въ общицата, Мустафовъ, слѣдъ каго стоялъ два дни арестуванъ, билъ прѣдведенъ на горския стражаръ. Послѣдниятъ го билъ много тежко и, като не се задоволилъ съ това, вързва го и започва да му гори краката на огънь. Ужаснитъ викове на жертвата сж привлекли на мѣстото патрула, който запиталъ джелатина, защо пици турчина. Калинъ отговорилъ: „Нѣма нищо, права сватбата на сина си, а това сж зурлитъ“. Сутринта Мустафовъ е билъ вързанъ задъ каруцата, на която се качили Калинъ и жандармитъ. Половинъ часъ до селото, турчинътъ, влаченъ отъ каруцата, умира.

Кочина, Силистренско. Въ селото сж измръли 5—6 цигани отъ гладъ. Селянитъ давали заявления 4 пкти до си-

листренския грейфектъ за храна, но никой не обърналъ внимание. Татаринътъ Хасанъ Хасановъ е билъ принуденъ да избѣга съ сѣмейството си, за да се отърве отъ гладна смъртъ, която, както отбѣлзахме, вече влѣзла въ селото.

Гявуръ-Суютчукъ, Балчишко. Арестувани сж на 3 мартъ синоветъ на Христо Бѣчваровъ отъ Бабадагъ — Жеко и Иванъ, подъ прѣдлогъ, че били български шпиони и откарани неизвестно гдѣ. Въ сжщность, поради неурожа въ сѣверна Добруджа, мнозина сж потърсили прѣхраната си въ южната частъ.

Тулча, Георги Ганчевъ 13-годишенъ и още 5 момчета били арестувани на 22 мартъ и бити отъ полицията, защото постѣпили въ музиката на 69 полкъ. Тия дѣца сж избѣгали въ България.

Дезерторитъ въ Ромжия.

В. „Избѣда“, по поводъ на слуховѣтъ за амнистия, пише, между другото: „По принципъ добръ е да бѣдатъ наказани отклонившитъ се и дезерторитъ отъ войската. Но практически това прѣдставлява непрѣодолими трудности. Подавяющиятъ брой на тѣзи, които трѣбва да бѣдатъ сждени, е толкова голѣмъ, че могатъ да образуватъ цѣла армия“. Досега имало осждени повече отъ 25,000 души и, споредъ „Избѣда“, още поне стотина хиляди души очаквали своя редъ да бѣдатъ сждени.

Пакъ „Избѣда“ отъ 10 IV. съобщава, че въ укрѣпленieto Жилава, до Букурещъ, имало 400 души арестовани по заповѣдъ на военнитъ сѣдилища. Тѣ получавали за храна три казана съ вода, сварена съ три връзки празъ, безъ солъ, безъ месо, безъ зеленчуци, и по четвъртъ килограмъ хлѣбъ ежедневно.

Хигиеничнитъ условия били минерни, и понеже арестуванитъ се подлагали на върхъ тежка работа, тѣ отслабвали до неузнаваемостъ. Мнозина отъ задържанитъ сж обвинени по политически съображения.

Върѣки това, не ше срѣщнете ромжиски вѣстникъ, въ който да не сме обвинени въ варварство, грубостъ, безчовѣчие. Ако ромжиското правосѣдие постѣпва съ своитъ политически обвиняеми по начинъ като горѣописания, не би ли трѣбвало клеветникитъ малко да се позамислятъ, когато търсятъ да откриватъ сламки въ чуждитъ очи, а не виждатъ гредата отъ своитъ.

Le Mouvement Dobroudjaïen

Bulletin de l'Organisation Dobroudjaïen en Bulgarie
Paraît le 1er, le 10 et le 20 de chaque mois
Rédaction et Administration place „Tcherne Djamia“ 5
Téléphone № 363

Abonnements: Bulgarie: 6 mois 9 frs., un an 13 frs.
Etranger: 6 mois 10 frs., un an 20 frs.
Намира се за продажъ при всички вѣстникарски агенции въ Царството. Въ София за продажъ при вѣстникарскитъ будки.

Единъ брой 50 ст.

Приематъ се абонати чрезъ Администрацията, площадъ „Черна Джамия“ 5—София.

3. Отхвърля всички проекти, които щѣлятъ да създадатъ отъ Добруджа една отдѣлна автономна държава.

4. Заявява, че добруджанското население ще се противопостави съ оружие въ рѣка срѣщу всички опити да му се наложи отново ромжиско владичество.

5. Подчертава рѣшенията на първия Добруджански Народенъ Съборъ и настоява за незабавното присѣдиняване на цѣла Добруджа къмъ България.

6. Обявява втория Добруджански Народенъ Съборъ за първо Областно Добруджанско Народно Събрание и избира една 33-членна изпълнителна комисиия, на която дава неограничени пълномощия да вземе всички необходими мѣрки, за да осъществи въ най-близкия благоприятенъ политически моментъ волята на добруджанци.

7. Натовазва Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ да съобщи настоящата резолюция на правителствата на неутралнитъ и юговашнитъ държави.*

Военнитъ и политическитъ събития, които въ края на м. септември м. г.

станаха на Балканитъ, промѣниха и положението въ Добруджа. По рѣшението на Версайския Съвѣтъ на Съглашението, Добруджа бѣ окупирана отъ английски и французки войски и ромжиската администрация бѣ върната тамъ. Новото прѣходно положение по прѣчи на Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ и на 33-членната изпълнителна комисиия да изпълни рѣшениата на втория Добруджански Народенъ Съборъ, но ни най-малко не измѣни нито чувствата, нито желанията, нито политическитъ стремежи на добруджанското население. Ромжиската администрация и сега се показва все тѣй своеволна и безскрупулна, каквато бѣ и прѣзъ изтеклитъ 38 години на ромжиското владичество въ Добруджа. Виѣсто да се погрижи за запазването на реда и спокойствието на областта, виѣсто да се опита да спечели съ дѣйствиата си довѣрието и симпатитъ на населението, тѣ се залови още отъ първия денъ да прѣслѣдва делегатитъ отъ двата добруджански народни събори, да тероризира, арестува и ограбва добруджанскитъ жители, които имаха до-

блестъта да заявятъ на английскитъ и французкитъ военни власти, че добруджанското население не иска да остане въ прѣдѣлитъ на Ромжия, да крочи фалшиви обвинения срѣщу мирнитъ граждани, които имаха смѣлостта да се оплакватъ на английскитъ и французкитъ коменданти отъ нейнитъ своеволна и грабежи. По нейни внушения и подъ нейно покровителство, въ ромжиски села се организира прѣзъ м. декември и януари въоръженъ банди отъ Ромжия и отъ демобилизирани ромжиски войници, които нападаха околнитъ български, турски, руски и татарски села, вършеха изстѣпления надъ населението и ограбваха добитъка, хранинѣ, покъщнинитъ, дрехитъ и паритъ му. Само енергичнитъ мѣрки, взети, както отъ французкитъ, тѣй и отъ английскитъ военни власти, можаха да турятъ край на виленията и грабежитъ на ромжиски банди. Тукъ дължимъ да признаемъ, че английскитъ и французкитъ военни власти изпълниха и изпълняватъ безукоризнено своя дългъ и съ чувство на най-голема справедливостъ се отнасятъ къмъ всички народности въ Добруджа. Съ своето поведение тѣ още отъ първитъ дни спечелиха довѣрието, уважението и обичта на населението. Колко голѣмо е довѣрието на добруджанци къмъ окупационнитъ войски, показва факта, че селянитъ сами искаха отъ комендантитъ да имъ изпратятъ въ селата английски или французки войници, за да ги пазятъ отъ своеволния и грабежитъ на ромжиската администрация. Английскитъ и французкитъ войници въ добруджанскитъ села стана символъ на справедливостъ, право и свобода съ своето коректно държане и добросѣдство изпълнение на възложената му длъжностъ. Тукъ ние не можемъ да не му засвидѣтелствуваме отъ името на добруджанското население нашата благодарностъ и администрация. Прѣкраснитъ спомени, които той ще остави въ всички срѣди на добруджанското население, нека му бѣдатъ най-добрата морална награда за благороднитъ усилия, които употребява, за да запази реда и спокойствието на нашата родина.

(Слѣдва).

*) Вж. приложение 5.

Положението.

Разпоредено е да се прѣладе на германскиѣ делегати да се явятъ въ Версайль идната седмница въ петѣтъ вечерѣта. Съ тая мисия е натоваренъ генералъ Нюданъ. Прѣговоритѣ, слѣдователно, ще се водятъ най-напрѣдъ съ Германия, защото се смѣта, че ведитѣжъ уреденъ въпроса съ нея, въпроситѣ съ другитѣ държави отъ съюза нѣма да прѣдставляватъ мъжнотии. За тия прѣговори и г. Лойдъ Джорджъ, който бѣше заминналъ за Лондонъ, се връща въ Парижъ.

Трѣбва да се констатира, че въ работитѣ на мирната конференция сѣ появили смѣстивни затруднения.

Япония пѣкъ е рѣшила да не влѣзе въ лигата на народитѣ, ако не се признае равенството на раситѣ. Покрай тия кристализирани вече противорѣчия, съществуватъ и други, касателно източнитѣ въпроси, които все повече се заплитатъ. Само нашитѣ съеди не се безпокоятъ отъ нищо: тѣ искатъ въ името на принципа на националноститѣ, а държатъ чужди земи въ името на побѣдата и принесенитѣ заслуги.

Въ Ромжния, споредъ чуждитѣ вѣстници, положението е много затруднено. Ромжскитѣ вѣстници потвърждаватъ косвено тия свѣдѣния.

Прѣдъ видъ на затрудненото положение, ромжското правителство е сондирало водителя на селската партия, генералъ Авереску, за образуването на единъ коалиционенъ кабинетъ. Генералътъ, обаче, прѣдъявилъ неприемливи условия и комбинацията пропаднала.

Между това, борбата съ рускитѣ и унгарски болшевики става за ромжнитѣ все по-трудна и гласове за помощъ отъ Букурещъ се чуватъ все по-често.

Къжъ добритѣ българи.

Войната се свърши! Прѣстанаха кръвопролитията! Но нещастията не сѣ прѣстанили! Спокойствие нѣма за българския народъ, защото той е роденъ въ бури и живѣе въ бури, притиснатъ отъ вѣкове отъ близки и далечни врагове.

Вѣсто да се залови за своитѣ мирни занятия, вѣсто да забрави, погълнатъ отъ трудъ, своитѣ мъжии и най-послѣ, вѣсто да се погрижи да изцѣри ранитѣ, нанесени му отъ тригодишната кървава бранъ, той трѣбва да страда наново за нещастията на тия, които се помъжи да обедини.

Отъ югъ и западъ, отъ изтокъ и сѣверъ на вълни пристигатъ прокудени хиляди достойни синове, напуснали домъ и бащина стрѣха и немили-недраги скитатъ по израненитѣ полета на своето отечество.

Гладни, голи, боси, потънали въ нѣмотия, хиляди бѣжанци днесъ кръстосватъ страната и простиратъ изнемошѣли рѣцѣ за кора хлѣбъ или за работа.

Хиляди добруджанци, дѣцата на златна Добруджа, пропѣдени отъ алчната и тираническа ромжиска властъ, напластени въ крайграничитѣ сѣла и градове, се намиратъ въ пълна мизерия. Помощта, която имъ се дава, не може да задоволи тѣхнитѣ нужди, защото безработицата и обезцѣняването на труда, въ съпоставка на извѣнѣрно поскупѣлиния животъ, не е нищо друго, а бавна смъртъ, зародишъ за мъжии и телга, за болести и епидемии. Облѣченъ въ дрѣпи, кръстосващи на дължъ и на ширъ страната, вѣсто да се приютятъ нейдѣ, тѣ немощни оплакватъ динѣтѣ си и своето нещастие.

Българи, заедно съ насъ тия достойни синове грѣха за общото отечество. Хиляди грѣбове на добруджанци сѣ прѣснати отъ Караагачъ до Булаиръ,

хиляди кръстове показватъ за тѣхното себеприношение отъ Кривопакъ до Битоля и хиляди други се тѣпчатъ сега отъ влашки кракъ при Тутраканъ и Добричъ, при Балтанеши и Бабадагъ. Нима ние ще оставимъ въ мизерия тия наши бойни другари? Нима ще позволимъ да се скитатъ дѣцата на златна Добруджа и да простиратъ рѣжа за милостиня?

Не! Ние сме велики и добри! Нашитѣ сѣрдца тупятъ и ридатъ прѣдъ нещастията на другитѣ и рѣжката ни милостиво избѣрва сълзитѣ на нещастиятѣ. Сега е момента да покажемъ това на дѣло! Сега трѣбва ние да изтрѣмѣ сълзитѣ на повече отъ 15 хиляди бѣжанци добруджанци! Сега ние трѣбва да се погрижимъ за тѣхъ! А съ какво ще направимъ това?

Българи, помогнете на нещастнитѣ! Запазете ги отъ мизерията! Дайте лептата си за това свето дѣло! Изтрийте сълзитѣ на нещастнитѣ! Облекчете голитѣ! Нахранете гладнитѣ! И Богъ, великиятъ и милостивъ български Богъ стократно ще ви възнагради.

ХРОНИКА

Честито Възкресение Христово! Честитимъ на читателитѣ си свѣтитѣ Великденски празници и имъ пожелаваме утѣха, за великитѣ страдания, които сѣ принудени да понасятъ, вслѣдствие на грозния ромжски режимъ, който поруга Бога и потѣпка човѣка.

Пожелаваме имъ сѣщо твърда вѣра, че новото робство на Добруджа нѣма да бѣде трайно: истината и правдата скоро ще възкрѣснатъ тѣй, както нѣкога Спасителътъ.

Защото истинатъ е вѣчна, а правдата побѣдителка.

За читателитѣ на в. „Добруджа“. Отъ идния брой ще почнемъ да печатаме въ отѣла „Изъ живота на Добруджа“ свѣдѣния, дадени отъ избѣгалитѣ добруджанци, върху причинитѣ, които сѣ ги накарали да емигриратъ.

И черквитѣ скверниятъ. На 3 априлъ двама ромжски джандарми влѣзли въ черквата въ с. Сарс. и почнали да стрѣлятъ върху иконитѣ. Единътъ отъ тѣхъ не се задоволил съ това, качилъ се на камбанарията и далъ десетина изстрѣли върху съседнитѣ къщи. Други пѣкъ влѣзли въ къщата на Петръ Цачевъ и застрѣлватъ кучето му и едно агне. Единъ куршумъ попада въ менчето, което държала домакинята, която по тоя начинъ се спасява.

Шефътъ на Калипетровската община, Силистренско, отишълъ въ дома на Стефанъ Райчовъ да го дѣри. Изплашенитѣ домашни казали, че грѣнѣма, а самиятъ той се скрилъ въ една хумба. Шефътъ открилъ скривалището му, слѣзълъ съ лампа въ хумбата и стрѣлялъ нѣколко пѣкти върху нещастния селянинъ съ револверъ. Единъ отъ куршумитѣ е улучилъ рѣжката на жертвата.

Безъ да го прѣвѣржатъ, Стоянъ Райчевъ, заедно съ Добри Станковъ отъ сѣщото село, сѣ откарани задъ Дунаѣ. Какво е станало съ тѣхъ, не се знае. Вината имъ сѣщо е неизвестна.

Ромжиска система по прѣхраната. На 27 мартъ кметътъ на с. Канара, заедно съ нотари и двама джандарми, отишли въ с. Коджалии, Кюстенджанска околия, вземали храната на нѣмцитѣ и я раздали на ромжнитѣ. За 16 шиника плащали 54 лева. Готлинъ Амоцъ, около 30 г., билъ съсипанъ отъ бой и откаранъ за войникъ.

„Адевърулъ“ съобщава, че въ Галацъ е билъ нападатъ отъ неизвестно лице и тежко нараненъ съ боксъ единъ руски офицеръ, който изпълнявалъ службата на военно аташе къмъ френската военна мисия, натоваренъ съ прѣвоза на военни материали за Русия. Навѣрно, чаета сѣ прѣдизвикателства въ Добруджа, ромжската полиция нѣма вѣрие да осигурява спокойствието въ самата Ромжния.

Хаджи Цоню отъ с. Доймушларъ избѣгалъ въ България самъ, но ромжнитѣ обявили имотитѣ му за държавни и ги провали на тѣргъ. Сега пѣдели съмейството му отъ собствената му къща.

Ромжскиятъ подпоручикъ Убрихъ (нѣмецъ — ренегатъ, сѣщиятъ, който на 6 ноември 1918 година направи десантъ въ Тулча съ 30 души ромжски войници, но бѣше плѣненъ и докаранъ въ Бабадагъ) е билъ Христо Комановъ отъ с. Налбантъ, Тулчанско, и, като не се задоволил съ това, накаралъ и единъ стражаръ да го бие. Вината на Команова била, че въ българско вѣрие служилъ като стражаринъ.

Въ сѣщото село вѣрлувала една шайка ромжски грабителѣ подъ началството на нѣкой си Миле Гаврилъ, който не само малтретиралъ и ограбвалъ населението, но уреждалъ и банкетѣ за негова смѣтка. Когато доде вѣрме за хранене, той заповѣдвалъ, кой българинъ какво трѣбва да донесе: пилета, вино и пр. и пр. Турското кърсердарство, облѣчено въ ромжска „културна“ формѣ.

Тридесетъ ромжски полицаи на 3 априлъ сѣ отишли въ с. Сарсѣиларъ да търсятъ оръжия. Въ дома на Колю Продановъ, дѣто заварили само жена му съ 5 дѣца, направили шателна прѣвѣрка и задигнали сапуна и 700 лева. Поради писѣнитѣ на жената, тѣ и повърнали паритѣ и излѣзнали на двора, отъ дѣто наново се повърнали въ къщата. Уплашената жена залостила вратата съ брадвата, но тѣ строшили вратата, били жената до изнемошяване и послѣ и съставили актъ, че искала да ги сѣче. Брадвата била прибрана, като вещественно доказателство, а жената арестуватъ. Слѣдъ като я били повторно, освобождава я, а акта и брадвата изпратили въ Силистра.

Организиранъ обиръ върху българското население. Покрай многото способности за обиръ на българското население въ Добруджа, ромжнитѣ си служатъ и съ продажба на уволнителни билети отъ армията. Така Георги Георгиевъ отъ гр. Тулча билъ повиканъ на черкулъ де мобилизире и, за да получи уволнителенъ билетъ, трѣбвало да плати: на шефа на бюрото за мобилизиране майоръ Драгическу 1000 лв., на полковния адютантъ — 1500 лева и, освѣтъ това, далъ единъ банкетъ въ единъ отъ най-добритѣ локали на гр. Измаилъ, за който заплатилъ 496 лв. Билетътъ му значи коствувалъ 2996 лв.

С. Антимово поради непоносимия тероръ се обезлюдява: почти всѣка нощъ самотни жени и дѣца бѣгатъ въ България.

Въ с. Сарсѣиларъ, Тутраканска околия, ромжски джандарми сѣ качили на 1.IV т. г. прѣзъ нощта на черковното кубе и сѣ открили една прѣстрѣлка срѣну селото. Имало е повече отъ 100 выстрѣла. Убити сѣ 1 куче и наранени 1 агне и 1 волъ. Съ това сѣ набѣдили селянитѣ, че ужъ тѣ били възстанали и се обявили за болшевики, вслѣдствие на което станаха арести и побойща.

По тая причина Бона Колева и Мария Иванова Узунова отъ селото Сарсѣиларъ сѣ арестувани отъ ромжската полиция въ сѣщото село. Арестуванитѣ сѣ бити най-безчовѣчно и задържани отъ 2.IV до днесъ въ ареста. Бона Колева има кърмаче, което е било отѣлено отъ нея и майката не е освободена до днесъ за да го нахрани и дѣтето рискува да умре. Повече отъ тридесетъ души българи сѣ арестувани и отвлѣчени за сега въ Силистра.

Огнѣнтъ романъ отъ всемирната война, отличенъ съ наградата „Гонкуръ“ отъ Апри Барбюсъ. Издание на книгоиздателство Ал. Паскалевъ и С-ие, цѣна 15 лева.

„ШУФЛАЙ“ — МАТЕРИЯ ПРОТИВЪ КРАСТА ПО ДОБИТЪКА

„ШУФЛАЙ“ е най-евтиния и сигуренъ цѣръ противъ краста, кърлежи, мухи и др. Помага за растенето космитѣ на добитѣка, прѣдпазва и цѣри свинитѣ отъ холера, а кокошкитѣ отъ холера и кокошники. „Шуфлай“ спомага за растенето овцѣтъ и пр. Лѣкува коренно всички видове конски болести по добитѣка, включително болестта „Макрець“.

„ШУФЛАЙ“ е приятель на животнитѣ и е абсолютно безвѣрдеенъ за добитѣка и човѣка. Той дѣйства напълно като дезинфекционно сѣрѣство, замѣства напълно и дѣйствува по-ефикасно и бързо отъ карболовата киселина и др. (И нарочно за тая цѣль разполагамъ съ рѣжни прѣскачки съ вмѣстимостъ 1. кѣ). „ШУФЛАЙ“ е необходимъ прочее за всѣкой земледѣлецъ, скотовѣдецъ, домакинъ, суватчия, хотелиеръ и пр.

Намира се въ ограничено количество за проданъ, въ специални тенекни отъ 20 к. и отъ 1 к. и съ оригиналната марка „Shoo-Fly“ при

ПЕТЪРЪ КИРЧЕВЪ, ул. Македонска 43 — Варна.

Кооперативна печатница „Гутенбергъ“ — София, ул. „Бенковски“ № 22.

Щедри дарения. Въ добруджанската организация, площадь Черна „Джамия“ № 5 се откри подписка за записване покощи за бѣжанцитѣ отъ Добруджа. Такива сѣ внесли:

1. Василь Атанасовъ лв. 50.—
2. Илия Антоновъ „ 100.—
3. А. Н. „ 50.—
4. Полковникъ Мариновъ „ 30.—

Организацията изказва своята благодарностъ на дарителитѣ.

Явна благодарностъ. Редакцията на в. „Добруджа“ благодарни на фелдфебела отъ 31 пѣх. полкъ, С. А. Василевъ, за проявената отъ него дѣйностъ за записване абонати за в. „Добруджа“. Той вече ни е изпратилъ 28 абонати и то всички прѣдплатили.

Книжнина. Получиха се въ редакцията слѣдитѣ издания на книгоиздателство „Хемусъ“: Морето отъ Б. Келерманъ лева 5.50; Арестъ и Освобождение отъ Д-ръ Кр. Раковски лв. 5; Хай-Лайфъ — Димитър Шишмановъ лв. 5; Депутата Стояновъ — Димитър Шишмановъ лв. 4.

ПОСЛѢДНИ НОВИНИ.

Кореспондентътъ на в. „Дневникъ“ отъ Русе съобщава:

Бюлетинъ на ромжската главна квартира.

Русе, 18 априлъ. Съгласиеното опразни окончателно одеската областъ. Въ околността на Раздѣлна и Тарастолъ, украинцитѣ още се задържатъ. Край рѣката Днестъръ пушечни изстрѣли. Малжаритѣ наново прѣминаха демаркационната линия и атакувайки ни, завзеха Петришъ. За да спремъ агресивнитѣ намѣрения на неприятеля, ромжскитѣ войски получиха заповѣдъ да започнатъ настѣпление по цѣлия фронтъ. Настѣплението срѣшу Унгария започна заранѣта.

— Пушечната стрѣла край р. Днестъръ продължава. Неприятелътъ атакува постовете ни край Цигани при Кѣмполунгъ, но атакитѣ му бѣха отбити.

Изявления на ромжския кралъ.

Ромжскиятъ кралъ е направилъ изявления прѣдъ кореспондента на в-къ „Танъ“ и заявилъ: Азъ ще се стара да зближа монархическитѣ принципи съ днешното демократическо течение. Не либералитѣ, а азъ рѣшихъ аграрната реформа.

Болшевикитѣ искатъ миръ.

В. „Диминяца“ съобщава, че московскитѣ болшевики прѣдложили на Ромжния веднага да се започнатъ прѣговори за миръ.

Арести въ Добруджа.

Ареститѣ въ Добруджа на българи, особено въ Кюстенджанско и Тулчанско продължаватъ. Българитѣ се обвиняватъ въ болшевизмъ и че имали складове оръжия.

Печатница „Гутенбергъ“ съ добръ подналъ, изпълнява всички порѣчки при най-либерални условия. Помещава се на ул. „Бенковски“ 22. Телефонъ 1498.